

Канд. екон. наук Самойленко А. О., Ковиль А. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ВПЛИВ ВІЙНИ НА РОЗВИТОК ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Повномасштабна війна в Україні стала суттєвим дестабілізуючим чинником розвитку готельно-ресторанного бізнесу, спричинивши як руйнування матеріально-технічної бази, так і трансформацію споживчої поведінки. Порушення логістичних ланцюгів, фінансова нестабільність та безпекові ризики зумовили необхідність оперативної адаптації підприємств галузі, зокрема шляхом оптимізації витрат, скорочення спектра послуг і тимчасового припинення діяльності окремих закладів. Водночас у відносно безпечних західних регіонах України спостерігається зростання попиту на готельні послуги, зумовлене переміщенням населення, діяльністю міжнародних організацій та підвищеною діловою активністю. Це сприяє зростанню завантаженості готелів, збереженню робочих місць та частковій стабілізації функціонування галузі [2]. В умовах війни значна частина підприємств гостинності виконує соціально важливі функції, зокрема забезпечення тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб та участь у волонтерських ініціативах. Це сприяє формуванню позитивного іміджу закладів та підвищенню рівня довіри до них. Зазначені трансформації визначають сучасний стан готельно-ресторанного бізнесу в Україні, що характеризується поєднанням кризових явищ та адаптаційних процесів. Основні аспекти впливу війни узагальнено в табл. 1.

Таблиця 1

Основні аспекти впливу повномасштабного військового конфлікту на готельно-ресторанний бізнес в Україні

Аспект	Опис	Вплив на готельно-ресторанний бізнес
Військові руйнування	Пошкодження та руйнування інфраструктури в регіонах бойових дій (Миколаївська, Чернігівська, Херсонська, Одеська області, Маріуполь)	Знищення або пошкодження щонайменше 20 готелів. Готелі припинили свою діяльність через бойові дії та загрозу обстрілів
Логістичні та фінансові проблеми	Порушення ланцюгів постачання, пошкодження інфраструктури, високі витрати на безпеку та підтримку роботи закладів	Готелі в зоні бойових дій зазнали великих втрат через зменшення попиту та фізичні пошкодження. Заклади змушені були закритися або працювати в умовах високого ризику

**Том 8. ІННОВАЦІЙНІ ВЕКТОРИ ТРАНСФОРМАЦІЇ
ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ ТА КЕЙТЕРИНГУ**

Продовження табл. 1

Аспект	Опис	Вплив на готельно-ресторанний бізнес
Зростання попиту в західних регіонах	Приток внутрішньо переміщених осіб та міжнародних місій на захід України (Львівська, Івано-Франківська, Закарпатська області)	У березні-квітні 2022 року готелі в західних областях мали рекордну завантаженість до 100%. Попит знизився влітку 2022 року до 30-40%
Адаптація до нових умов	Впровадження заходів безпеки: укриття, посилена охорона, перевірки гостей. Зміна бізнес-процесів (обмеження меню, скорочення послуг)	Готелі створювали укриття для гостей, обмежували послуги для зменшення витрат (наприклад, скорочення роботи спа та дитячих клубів)
Соціальна відповідальність та волонтерство	Участь готелів у волонтерських ініціативах: надання житла, їжі, підтримка армії та постраждалих	Готелі, як «Банкготель», «Ribas Hotels», «Яремче», активно надавали гуманітарну допомогу та житло переселенцям
Інвестування та нові проєкти	Підписання контрактів на будівництво нових готелів у західних областях України	Певні компанії (наприклад, «Ribas Hotels») продовжують розвивати нові готельні проєкти в західних регіонах, незважаючи на війну
Ребрендинг та інтеграція до міжнародних мереж	Приєднання українських готелів до міжнародних брендів для залучення додаткових ресурсів і підтримки	Готель «Лондонська» в Одесі планує приєднатися до мережі «Best Western», що дасть доступ до міжнародних ресурсів та нових можливостей для розвитку
Перспективи розвитку після війни	Важливість збереження інфраструктури, підтримка внутрішнього туризму, інтеграція до міжнародних мереж	Підтримка внутрішнього туризму та розвиток інноваційних рішень для галузі після завершення війни створюють перспективи для відновлення та розвитку

Складено авторами на основі [1; 3]

Незважаючи на значні виклики, підприємства готельно-ресторанного бізнесу демонструють здатність до адаптації через розвиток внутрішнього туризму, залучення міжнародних партнерів та впровадження інноваційних управлінських рішень. Перспективи відновлення галузі пов'язані з інтеграцією до міжнародних мереж, підвищенням рівня безпеки та формуванням конкурентоспроможного туристичного продукту [4].

Отже, повномасштабна війна суттєво трансформувала функціонування готельно-ресторанного бізнесу в Україні, спричинивши як значні втрати, так і активізацію адаптаційних механізмів. Підприємства галузі змушені були змінювати бізнес-моделі, орієнтуючись на внутрішній ринок, оптимізацію витрат та підвищення рівня безпеки. Водночас сектор демонструє високий рівень стійкості, що проявляється у розвитку інноваційних підходів, соціальній відповідальності та інтеграції до міжнародного туристичного простору. Це створює передумови для поступового відновлення та подальшого розвитку галузі.

Список використаних джерел:

1. Даниленко-Кульчицька В. А. Індустрія туризму і гостинності в Центральній та Східній Європі. 2022. Вип.6. С.19-23.
2. Веселовська Т. Вплив війни на реструктуризацію готельно-ресторанних послуг в Україні. *Академічні візії*. 2024. № 31. С. 1-9. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1153>.
3. Моргулець О. Б., Нищенко О. В. Готельно-ресторанний бізнес України у довоєнний, воєнний та після-воєнний період. *Індустрія туризму і гостинності в Центральній та Східній Європі*. 2023. № 8. С. 88-96.
4. Моца А. А., Шевчук С. М., Серета Н. М. Перспективи післявоєнного відновлення сфери туризму в Україні. *Економіка та суспільство*. 2022. № 41. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-31>.

Канд. екон. наук Самойленко А. О., Мельникова А. С.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОЇ ІНДУСТРІЇ

Сучасний етап розвитку світової економіки відзначається високою динамікою трансформаційних процесів, що зумовлюють зміни в різних галузях, зокрема в індустрії гостинності. Ця сфера є однією з найбільш чутливих до впливу соціальних, економічних і технологічних змін. Пандемія COVID-19, економічна нестабільність і стрімкий розвиток цифрових технологій значною мірою вплинули на готельну індустрію, спонукаючи її до адаптації та впровадження інновацій. За таких умов пріоритетного значення набувають підвищення конкурентоспроможності, впровадження інноваційних технологій, розвиток сучасних систем управління та орієнтація на потреби споживачів. Особливу актуальність забезпечують процеси екологізації, концептуалізації послуг, а також спеціалізація та диверсифікація діяльності, що дозволяє підприємствам зосередитися на конкретних сегментах ринку.

Для української готельної індустрії зазначені тенденції також є актуальними, оскільки розвиток сфери гостинності в Україні ускладнюється впливом економічної нестабільності, дисбалансом між якістю послуг і ціновою політикою, а також недостатнім рівнем впровадження інноваційних підходів у практичну діяльність. Умови високої конкуренції, а також потреби у створенні комфортного середовища для споживачів стимулюють підприємства до активного пошуку шляхів розвитку.